

Vergaderjaar 2022–2023

36 284

Slavernijverleden

Nr. 31

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 15 juni 2023

Met deze brief bied ik u de publicatie «Staat en Slavernijverleden: Het koloniale slavernijverleden en zijn doorwerkingen» aan. Met deze publicatie geeft het kabinet uitvoering aan de motie van het lid Ceder c.s. uit juli 2021.

Deze motie verzocht de regering om: «de uitkomsten van een onafhankelijk nationaal onderzoek naar het slavernijverleden te presenteren en inzichtelijk te maken wat er heeft plaatsgevonden ten tijde van de slavernij, namens wie en hoe met als uiteindelijk doel te komen tot een proces dat de maatschappelijke eenheid binnen het Koninkrijk der Nederlanden versterkt»¹

Regiegroep

Het onderzoek is uitgevoerd door een Regiegroep met vertegenwoordiging vanuit de wetenschappelijke instituten Koninklijk Instituut voor Taal-, Land- en Volkenkunde (KITLV), Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis (IISG), Universiteit van Curaçao (UoC), en het Nationaal instituut Nederlands slavernijverleden en erfenis (NiNsee).²

Bij de uitvoering zijn een veertigtal auteurs uit Nederland, het Caribisch Deel van het Koninkrijk, en Suriname betrokken geweest. Ik wil de Regiegroep en deze auteurs danken voor de totstandkoming van deze veelzijdige en belanghebbende studie. Daarnaast heeft een klankbordgroep de Regiegroep op gezette tijden van onafhankelijk advies en expertise voorzien. Ik wil de leden van de klankbordgroep van harte danken voor hun inzet.

¹ Kamerstuk 30 950, nr. 272.

² Zie ook mijn voortgangsbrief van 22 april 2022, Kamerstuk 35 925 VII, nr. 147.

Met de publicatie van «Staat en Slavernij» levert de Regiegroep een belangrijke bijdrage aan het inzicht in het Nederlandse slavernijverleden, en de rol die de Staat en diens voorgangers daarin hebben gespeeld. Hiermee bouwen zij tevens voort op het werk van de vele wetenschappers, auteurs en anderen die zich de afgelopen decennia hebben ingezet voor meer kennis en inzicht ten aanzien van dit verleden.

Betrokkenheid Staat en Voorgangers

Op 19 december jl. heeft het kabinet excuses aangeboden voor de betrokkenheid van historische, bestuurlijke voorgangers van de Staat bij de slavernij (Kamerstuk 36 284, nr. 1). De bevindingen uit «Staat en Slavernij» onderstrepen nogmaals en met kracht de rol en betrokkenheid van de Staat en diens voorgangers bij het slavernijverleden. Daaruit komt een confronterend en zeer pijnlijk beeld naar voren over die betrokkenheid. Het onderzoek onderstreept daarmee het belang van de excuses die regering heeft aangeboden voor de bestuurlijke verantwoordelijkheid van diens voorgangers.

Daarom past het dat dit onderzoek wordt gepubliceerd op de drempel van het Herdenkingsjaar Slavernijverleden, waarin we met elkaar stilstaan bij de betekenis van dit verleden voor onze hedendaagse samenleving.

Doorwerking en maatschappelijke bewustwording

Staat en Slavernijverleden onderzoekt niet alleen de historische betrokkenheid van de Staat en voorgangers bij het slavernijverleden, maar gaat ook in op het actuele debat over de doorwerking daarvan in het heden. Belangrijke constatering van het onderzoek is dat deze breed wordt ervaren onder nazaten en dat het daarmee van belang is om meer inzicht te krijgen in de wijze(n) waarop deze doorwerking plaatsvindt.

De excuses van 19 december jl. zijn slechts een beginpunt in een proces van maatschappelijke heling en verwerking. Dat begint met een beter inzicht in de doorwerking van het slavernijverleden heden ten dage. De agenda met adviezen voor vervolgonderzoek die de Regiegroep later dit jaar aanlevert is dan ook van groot belang voor het vervolgonderzoek naar dit onderwerp. Deze agenda zal ik te zijner tijd ook met uw Kamer delen.

Tegelijkertijd draagt dit onderzoek ook bij aan een breder maatschappelijk proces van bewustwording in de gehele samenleving ten aanzien van het slavernijverleden. Als zodanig biedt de publicatie een handvat om breder met elkaar in gesprek te gaan voor de betekenis van dit gedeelde verleden.

Vervolgonderzoek

Ter onderbouwing van de excuses heeft het kabinet op 19 december jl. toegezegd om als onderdeel van het pakket van maatregelen van € 200 miljoen, middelen vrij te maken voor een breder, meerjarig vervolgonderzoek. Tijdens het debat van 25 januari jl. heb ik uw Kamer mondeling toegezegd dat er in dit onderzoek aandacht zal komen voor het vraagstuk van doorwerking. De resultaten van het vandaag gepresenteerde onderzoek, en de agenda die de regiegroep later dit jaar publiceert, vormen hiervoor belangrijke bouwblokken.

Het kabinet gaat dit najaar met nazaten en wetenschappers in gesprek over de verdere invulling van dit vervolgonderzoek. Uitgangspunt hiervoor is dat nazaten actief betrokken zijn bij de verdere invulling,

organisatie *en* uitvoering van deze beoogde onderzoeksagenda. Ik zal u eind dit jaar in de bredere voortgangsbrief over het slavernijverleden die ik uw Kamer heb toegezegd, informeren over de verdere invulling van dit traject.³

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
H.G.J. Bruins Slot

³ Zie mijn toezegging in de brief van 17 januari jl. aan uw Kamer. Kamerstuk 36 284, nr. 28.